

BASİT USULDE GELİR BEYANI VE ÖZELLİK TAŞIYAN DURUMLAR

Bilindiği gibi gelir vergisine tabi olan ticaret ve sanat erbabı kazancını basit usul ve gerçek usul olmak üzere iki usule göre tespit edebilmektedir. Yıllık hasılatları ,iş hacmi ve yıllık kira ödemeleri itibariyle Gelir Vergisi Kanunu'ndaki hadleri aşmayan , faaliyeti daha ziyade kişisel emeğe dayanan mükellefler basit usule göre kazançlarını hesaplar ve beyan ederler.

Yıllık Beyannamenin Verilmesi

Gelirin sadece basit usulde tespit edilen ticari kazançlardan ibaret olması halinde, 2011 yılı kazançlarına ilişkin yıllık beyanname 2012 yılı Şubat ayının başından yirmi beşinci günü akşamına kadar verilecektir. Basit usulde tespit edilen ticari kazanç yanında beyana tabi başka bir gelir unsurunun bulunması halinde, 2011 yılı kazançlarına ilişkin yıllık beyanname 2012 yılı Mart ayının başından yirmi beşinci günü akşamına kadar kayıtlı bulunulan vergi dairesine verilecektir.

Beyanname elden verilebileceği gibi posta ile de gönderilebilecektir. Beyanname taahhütlü olarak posta ile gönderildiğinde, postaya verilme tarihi beyannamenin verildiği tarih olarak kabul edilecektir. Beyanname normal (adi), posta ile veya özel dağıtım şirketleri aracılığıyla gönderilirse, vergi dairesine ulaştığı tarih beyannamenin verildiği tarih olarak kabul edilecektir.

Tam otomasyona geçen vergi dairesi mükellefleri beyannamelerini, elektronik beyanname gönderme aracılık yetkisi almış olan, basit usul mükelleflerinin bağlı olduğu meslek odaları veya 3568 sayılı Kanun uyarınca yetki almış olup bağımsız çalışan Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirler aracılığı ile elektronik ortamda gönderebilirler.

Beyan Edilecek Gelir Üzerinden Yapılacak İndirimler

Ticari kazancı basit usulde vergilendirilen mükellefler, gerçek usule tabi mükelleflerde olduğu gibi, yıllık beyanname ile bildirilecek gelirlerine ilişkin olarak Gelir Vergisi Kanununun 89'uncu maddesinde belirtilen harcamalarını (şahıs sigorta primleri ve bireysel emeklilik katkı payları, eğitim ve sağlık harcamaları, bağış ve yardımlar, sakatlık indirimi vb.) indirim konusu yapabileceklerdir. Söz konusu İndirimlerin yapılabilmesi için, yıllık beyanname ile bildirilecek bir gelirin bulunması ve yapılacak indirimlerin ilgili mevzuatta belirtilen şartları taşıması gerekir.

Verginin Ödeme Zamanı ve Yeri

Şubat ayı içerisinde verilecek beyannameler üzerinden hesaplanan gelir vergisi **Şubat ve Haziran** aylarında olmak üzere, **iki eşit taksitte** ödenir. Basit usulde tespit edilen ticari kazanç yanında beyana tabi başka bir gelir unsurunun bulunması halinde Mart ayı içerisinde verilecek beyannameler üzerinden hesaplanan gelir vergisi **Mart ve Temmuz** aylarında olmak üzere, **iki eşit taksitte** ödenir.

Gelir vergisi taksitleri, vergi tahsiline yetkili olan banka şubelerine, bağlı bulunulan vergi dairesine ödenebilmektedir. Bağlı bulunulan vergi dairesi belediye sınırları dışındaki yerlerde bulunuluyorsa herhangi bir vergi dairesine ödenebilir.

Basit Usulden Gerçek Usule Geçişi Gerektiren Haller

Basit usule tabi olmanın Gelir Vergisi Kanununda belirtilen genel ve özel şartlarından herhangi birini takvim yılı içinde kaybedenler, **ertesini takvim yılı başından itibaren** gerçek usulde vergilendirileceklerdir.

Basit usulün şartlarına haiz olanlardan, bu usulden yararlanmak istemediklerini yazı ile bildirenler, bu talepleri doğrultusunda takip eden aybaşından veya izleyen takvim yılı başından, yeni işe başlayanlar ise işe başlama tarihinden itibaren gerçek usulde vergilendirilirler.

Herhangi bir şekilde gerçek usulde vergilendirilecek olanlar ve gerçek usulde vergilendirilen mükellefler, bir daha hiçbir şekilde basit usulden yararlanamazlar. Daha önce gerçek usulde vergilendirilmekte iken işini terk eden mükellefler bu tarihten sonra işe başlamaları halinde yine gerçek usulde vergilendirileceklerdir.

Gerçek usulde vergilendirilen kişilerin aynı türden iş yapan eş ve çocukları da bu faaliyetleri nedeni ile basit usulden yararlanamazlar.

Yapılan denetimlerde basit usulde vergilendirilen mükelleflerden sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenledikleri veya kullandıkları tespit edilenler basit usulden yararlanamazlar.

Bu hususun kendilerine tebliğ tarihini takip eden aybaşından itibaren işletme hesabı esasına göre defter tutmak kaydı ile gerçek usulde vergilendirilirler.

Mükelleflerin Bildirim Yükümlüğü ve Basit Usul

Basit usule tabi mükellefler de Vergi Usul Kanunu'nda belirtilen bildirim yükümlülüğünü yerine getirmek durumundadır. Vergi dairesine bildirmek zorunda oldukları hususlar kısaca aşağıda olduğu gibidir.

İşe Başlama

İşe başlama bildirimini basit usule tabi mükellef tarafından imzalanarak kendilerince veya Avukatlık Kanunu'na göre ruhsat almış avukatlar veya 3568 sayılı Kanun'a göre yetki almış meslek mensuplarınca işe başlama tarihinden itibaren 10 **gün** içinde ilgili vergi dairesine yapılır.

İşe başlama bildiriminin, serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir veya yeminli mali müşavirler aracılığıyla düzenlenmesi halinde, bildirim bu kişiler tarafından da ayrıca kaşe/mühür basılmak suretiyle imzalanır.

Değişiklikler (Adres Değişikliği, İş Değişikliği, İşletmede Değişiklik)

Mükellefler adres, iş veya işyerlerinde meydana gelen değişiklikleri, değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren 1 ay içerisinde dilekçeyle bağlı oldukları vergi dairesine bildirmek zorundadırlar.

İşi Bırakma

Vergiye tabi olmayı gerektiren muamelelerin tamamen durdurulması ve sona ermesi işi bırakmayı ifade eder. Mükelleflerden işi bırakanların, durumu 1 ay içerisinde vergi dairesine bildirmesi gerekmektedir.

Gerçek kişilerde ölüm işi bırakma hükmündedir. Mirası reddetmemiş mirasçılar tarafından bildirimde bulunulması gerekir. Mirasçılardan herhangi birinin ölümü bildirmesi diğer mirasçıları bu ödevden kurtarır.

İktisadi Kıymetlerin Satışında Belge Durumu

Basit usulde vergilendirilen mükelleflerin taşıt ve diğer sabit kıymetlerini satmaları dolayısıyla fatura düzenleme yükümlülükleri bulunmamaktadır. Bu mükelleflerce yapılan taşıt satışlarının noter satış sözleşmesi ile diğer sabit kıymet satışlarının ise söz konusu sabit kıymetleri satın alan mükellefler tarafından düzenlenecek gider pusulası ile tevsik edilmesi mümkündür.

Muhafaza ve İbraz Yükümlülüğü

Basit usulde vergilendirilen mükelleflerin, bir takvim yılı içinde aldıkları mallara ve hizmetlere ait alış belgeleri ve yaptıkları giderler ile hasılat belgeleri kayıtlarının tutulduğu bürolarda muhafaza edilecektir. Cari takvim yılına ilişkin belgelerin ibrazı da bu bürolardan talep edilecektir. Cari takvim yılı kayıtlarının tutulması ve vergilendirmeye ilgili tüm ödevler bürolarca yerine getirilecektir.

Yıllık beyannamenin verilmesinden sonra o yıla ilişkin belgeler muhafaza edilmek üzere mükellefe teslim edilecektir. Teslim alman belgeler, ilgili buldukları yılı takip eden takvim yılı başından başlayarak 5 yıl süre ile mükelleflerce muhafaza edilecektir.

Ödemeler ve Tevsik Zorunluluğu

Basit usule tabi gelir vergisi mükelleflerinin de birinci ve ikinci sınıf tüccarlarla defter tutmak zorunda olan çiftçiler ve serbest meslek erbabında olduğu gibi kendi aralarında yapacakları ticari işlemler ile nihai tüketicilerden mal ve hizmet bedeli olarak yapacakları 8.000 TL'yi aşan tahsilat ve ödemelerini tevsik etmek (belgelendirmek) zorunluluğu bulunmaktadır.